

Van mediatheek naar informatie- en studiecentrum

Met een flexibele opstelling, het leveren van maatwerk en een innovatieve visie op onderwijs en mediatheek heeft het Open Leer Centrum van het College DGO een voor de toekomst houdbaar mediatheekconcept gerealiseerd. Lourense Das licht het concept toe.

HET COLLEGE DGO, gehuisvest in een modern ogend gebouw, is een onderdeel van ROC Midden Brabant en gevestigd in Tilburg. ROC's (regionale opleidingscentra) zijn scholengemeenschappen voor beroepsonderwijs voor studenten van zestien jaar en ouder en volwassenen met parttime, fulltime en avondstudies. Het college DGO omvat opleidingen, na- en bijscholingscursussen voor mode en kappers, gezondheidszorg, welzijn en sport. Het College DGO werkt al diverse jaren aan een nieuw concept, waarin de 'oude' bibliotheek en mediatheek en het principe van leerling-gebaseerd leren helemaal zijn geïmplementeerd in een Open Leer Centrum (Olc) en twee Studielandschappen (Sl) voor respectievelijk de afdelingen gezondheidszorg en welzijn.

In het Olc werken de studenten zelfstandig aan opdrachten en huiswerk. De Sl zijn afdelingsspecifiek en bevatten naast een collectie informatiebronnen vooral veel studiemateriaal. In de Sl vindt meer begeleiding en instructie van studenten plaats.

Alhoewel er verschillende definities de ronde doen over de term 'open leer centrum' voldoet het Olc bijna letterlijk aan deze omschrijving. Het is een grote open ruimte, met behalve informatiebronnen ook studiemateriaal en werkplekken waar de studenten zelfstandig kunnen werken en leren.

Aansluiten op de vraag

Het onderwijs aan het College is voortdurend aan veranderingen onderhevig en het Olc verandert mee. Het idee van een onderwijsbibliotheek als louter een ondersteunende voorziening is al lang losgelaten. Het Olc en de studielandschappen verzorgen zelf ook onderwijs. Het onderwijsmodel van het DGO wordt vertaald naar de functies van het Olc waarin plaats is voor diverse didactische werkvormen, instructies en zelfstudie. Hierbij heeft het Olc dezelfde rol als de praktijklokalen, namelijk het aanbieden van leermiddelen en instructie en functioneert op hetzelfde niveau, namelijk als leerplaats c.q. leercentrum.

Dit veranderingsproces wordt gebaseerd op 'wat zijn de leertaken en wat zijn de consequenties hiervan voor het Olc en/of de studielandschappen' en zal uiteindelijk leiden tot het concept STOER = Studie- en oefenruimte of atelier. Het Olc vormt hiermee een integraal onderdeel van het totale onderwijsmodel.

Dit concept wordt in het Olc en de studielandschappen vormgegeven op een wijze die nauw aansluit bij nieuwe inzichten over onderwijs en leren. De aloude bekende termen bibliotheek of mediatheek worden hierbij overigens nauwelijks nog gebruikt en voorzover men beschikt over een fysieke collectie, is deze geheel opgenomen in het nieuwe concept.

Ronald Mulder, teamleider Olc en studielandschappen, formuleert het als volgt: 'Het Olc en de studielandschappen evolueren constant. We sluiten aan bij de vraag van het onderwijs en de behoeften van de leerlingen. Dat heeft onder andere tot gevolg dat we vorig jaar een studielandschap gesloten hebben. Er was geen behoefte meer aan en de activiteiten werden verplaatst naar andere ruimtes binnen het gebouw, zoals praktijklokalen, en het personeel is terug

Tijdschriftenhoek in Open Leer Centrum van het College DGO

Open Leer Centrum

gekomen in het Olc. Flexibiliteit en maatwerk zijn onze uitgangspunten en daarop wordt het beleid gebaseerd.'

Intensieve samenwerking

De taak en positie van het personeel in het Olc en de SI zijn de afgelopen jaren ook veranderd. Concreet betekent dit dat er naast bibliothecarissen/mediathecarissen ook onderwijsassistenten, instructeurs en tutors werkzaam zijn. Het College DGO stimuleert en ondersteunt deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Bij gebleken geschiktheid en naar behoefte kunnen zij bijgeschoold worden van onderwijsassistent tot instructeur en/of tutor (= hbo-niveau). Het DGO betaalt de opleiding en een halve dag scholingsverlof (één dag scholing in de week). Hiervoor zijn overeenkomsten gesloten met Fontys, alwaar de medewerkers worden geschoold.

De inzet van goed geschoold personeel heeft overigens veel bijgedragen aan de ontwikkeling van het nieuwe concept.

De opdracht aan het team luidt dat er gewerkt moet worden aan de informatievoorziening aan de studenten in de breedste zin van het woord. Er is sprake van een grote diversiteit in niveaus. Dat betekent dus een breed scala aan opleidingsspecifieke materialen en een gedifferentieerde pedagogisch-didactische aanpak.

De collectie moet naadloos aansluiten op de eisen van de opleiding. Er wordt bewust gezocht naar materiaal op basis van opleidingseisen. Hiervoor vindt intensieve samenwerking plaats met docenten, vooral vanuit de studielandschappen. Het team van het Olc en de SI is daarom betrokken bij teamvergaderingen van vakdocenten. Aldaar wordt besproken wat de eisen en wensen zijn van de opleiders én de studenten.

Het Olc levert een belangrijke bijdrage aan het aanleren van informativaardigheden. Aan het begin van ieder schooljaar is er daardoor extra druk op de beschikbare faciliteiten. Dit vergt veel flexibiliteit en maatwerk en inspelen op de mogelijkheden in het rooster. De lessen kunnen voor een deel individueel via een programma op het intranet worden gevolgd en omvatten zowel 'knoppenvaardigheden' als leren omgaan met informatie.

De vorm en inhoud van de lessen zijn per afdeling verschillend. Het programma voor de afdeling *welzijn* omvat één à twee lessen per week basisvaardigheden waarvan vijf instructies, verspreid over zestien weken. De studenten

van de afdeling *zorg* volgen alleen een catalogusinstructie en een internet/intranet cursus.

Bij het samenstellen van de instructies wordt uitgegaan van de startniveaus van de studenten en de instructies verschillen dus individueel. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is overigens de wens van de student.

Speerpunten

De beleidslijnen van het Olc zijn vastgelegd in een beleidsplan en dit beleid wordt vanuit het schoolmanagement ondersteund en gefaciliteerd.

De teamleider overlegt rechtstreeks met de directie en de afdelingsleiders en vervult een belangrijke rol bij het project onderwijsinnovatie. Voor de komende jaren omvat dit de volgende speerpunten:

- verbetering van de flexibiliteit en leveren van maatwerk;
- werken aan een verticale beroepskolom met een doorlopende leerlijn;
- innovatie van onderwijsproces op ict-gebied, waaronder e-learning en tele-leerplatforms.

Op dit moment worden de plannen hiervoor ontwikkeld en zullen binnen nu en 2006 ook worden uitgevoerd.

Het onderwijs is een dynamische omgeving. Vanuit de maatschappij en de politiek wordt voortdurend gevraagd om aanpassingen en vernieuwingen. Het Open Leer Centrum van het College DGO voelt zich hierin volledig thuis. Men beschikt over een innovatieve visie op onderwijs en mediatheek, heeft een flexibele opstelling en levert maatwerk. Gecombineerd met de inzet van goed gekwalificeerde medewerkers en ondersteund door het managementteam, levert dit een aansprekend en voor de toekomst houdbaar mediatheekconcept op.

URL's

College DGO: www.rocmb.nl/colleges/dgo/index.html

ROC Midden Brabant: www.rocmb.nl

Lourense Das is onderwijsbibliothecaris en werkzaam als zelfstandig consultant voor het onderwijs. Zij werkt tevens als beleidsmedewerker van de LWSVO, is coördinator van ENSIL en sinds juli 2003 Director Europe van LASL.

Open Leer Centrum College DGO

Het ROC Midden Brabant heeft vier studierichtingen met 12.000 studenten, waarvan 3.100 studenten van het college DGO.

Het Olc beslaat 350 m2 en beschikt over 60 pc's.

Aantal medewerkers: 8 (6 fte = voltijd arbeidsplaatsen), waaronder één medewerker 'mediatheek' die baliewerkzaamheden zoals uitlenen verzorgt en twee bibliothecarissen (IDM).

Collectieopbouw: boeken, tijdschriften, video's, naslagwerken, studiemateriaal, educatieve software, dvd's, cd-rom's en pc's met internet. De fysieke collectie slonk van 14.500 titels (18.350 exemplaren) in 1997 naar 7.779 titels (11.132 exemplaren) in 2003. Gebruikte catalogussoftware: Aura.

Budget: 16.000 euro voor aanschaf van leermiddelen inclusief docentmateriaal voor hele college en 11.000 euro voor tijdschriften, losbladige uitgaven en dergelijke.